

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

05 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Boico Victor

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 mai 2018, în cauza penală privindu-i pe

Raiu Alexandru XXX născut la XXX, originar și domiciliat în XXX.

Caliga Tudor XXX, născut la XXX, originar și domiciliat în XXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 06.11.2017- 11.12.2017 (prima instanță);
2. 09.01.2018 – 29.05.2018 (instanța de apel);
3. 16.08.2018 – 05.12.2018 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 11 decembrie 2017, cauza fiind examinată în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, au fost recunoscuți vinovați:

- Raiu Alexandru de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal, fiindu-i aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 ani și 4 luni; de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 172 alin. (2) lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 ani și 4 luni.

În baza art. 84 Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor, i s-a stabilit lui Raiu Alexandru o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 7 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

- Caliga Tudor de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 172 alin. (2) lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani.

În baza art. 84 Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor, i s-a stabilit lui Caliga Tudor o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani și 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

S-a respins solicitarea acuzatorului de stat cu privire la încasarea din contul inculpaților a cheltuielilor judiciare, pentru efectuarea expertizelor în sumă de 15848 lei.

Prin sentința s-a soluționat și chestiunea cu privire la corpurile delictelor.

1.1 Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, inculpatul Raiu Alexandru în perioada de timp de la 14.10.2017 ora 23:00 până la 15.10.2017 ora 03:30, de comun acord și prin înțelegere prealabilă cu Caliga Tudor, fiind în stare de ebrietate alcoolică, aflându-se în încăperea auxiliară nr. XX din XXX, mun. XXX, intenționat urmărind scopul satisfacerii poftelor sexuale în forme perverse, prin constrângerea fizică și psihică, manifestată prin amenințări cu aplicarea violenței precum și prin aplicarea violenței exprimate prin lovituri peste față a părții-vătămate XXX, înfrângând astfel rezistența opusă de aceasta, contrar voinței ei, a săvârșit acte sexuale în forme perverse: genitolo-anale și genitolo-orale manifestate prin introducerea membrului său viril în cavitatea anală și cavitatea bucală a părții vătămate, cauzându-i astfel părții vătămate XXX, conform concluziilor raportului de expertiză medico-legală nr. 4693 din 23.10.2017 echimoze pe corp și plăci plesnite superficiale, ce se califică ca vătămare neînsemnată, încălcând astfel dreptul acesteia la inviolabilitate și libertatea sexuală.

1.2 Tot el, Raiu Alexandru, în aceleași circumstanțe, acționând cu intenția directă în vederea satisfacerii poftelor sexuale, prin constrângerea fizică și psihică manifestată prin amenințări cu violența și aplicarea loviturilor peste față a părții vătămate XXX, înfrângând astfel rezistența opusă de aceasta, contrar voinței ei a săvârșit mai multe rapoarte sexuale exprimate prin introducerea membrului său viril în vaginul părții-vătămate, cauzându-i astfel părții vătămate XXX, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 4593 din 23.10.2017 echimoze pe corp și plăci plesnite superficiale, ce se califică ca vătămare neînsemnată, încălcând astfel dreptul acesteia la inviolabilitate și libertatea sexuală.

1.3 Inculpatul Caliga Tudor în perioada de timp de la 14.10.2017 ora 23:00 până la 15.10.2017 ora 03:30, fiind în stare de ebrietate alcoolică, aflându-se în încăperea auxiliară nr. XXX din str. XXX, mun. XXX, intenționat urmărind scopul satisfacerii poftelor sexuale în forme perverse, prin constrângerea fizică și psihică, după ce Raiu Alexandru prin amenințări cu aplicarea violenței precum și prin aplicarea violenței exprimate prin lovituri peste față a părții-vătămate XXX, a înfrânt rezistența opusă de ultima, contrar voinței ei, a săvârșit acte sexuale în forme

perverse: genitolo-anale și genitolo-orale manifestate prin introducerea membrului său viril în cavitatea anală și cavitatea bucală a părții vătămate, încălcând astfel dreptul acesteia la inviolabilitate și libertatea sexuală.

1.4 Tot el, Caliga Tudor în aceleași circumstanțe intenționat urmărind scopul satisfacerii poftei sexuale, prin constrângerea fizică și psihică, după ce Raiu Alexandru prin amenințări cu violența și aplicarea loviturilor peste fața a părții vătămate XXX, a înfrânt rezistența opusă de ultima, contrar voinței ei a săvârșit rapoarte sexuale exprimate prin introducerea membrului său viril în vaginul părții-vătămate, încălcând astfel dreptul acesteia la inviolabilitatea și libertatea sexuală.

Astfel, prima instanță a încadrat acțiunile inculpaților Raiu Alexandru și Caliga Tudor în baza:

- art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal, violul - „*adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică sau psihică a persoanei, săvârșit de două sau mai multe persoane*”;

- art. 172 alin. (2) lit. c) Cod penal „*satisfacerea poftei sexuale în forme perverse, săvârșite prin constrângere fizică sau psihică a persoanei săvârșit de două sau mai multe persoane.*”

2. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către:

2.1. Avocatul Răileanu Petru în numele inculpatului Raiu Alexandru care a solicitat casarea sentinței, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să-i fie stabilită lui Raiu Alexandru o pedeapsă sub formă de 4 ani și 6 luni, cu aplicarea art. 90 Cod penal, cu aplicarea unui termen de probațiune de 1 an .

Argumentând prin faptul că:

- la stabilirea pedepsei, instanța de judecată nu a luat în considerare personalitatea inculpatului, care nu are antecedente penale, având loc permanent de trai;

- au fost stabilite ca circumstanțe atenuante recunoașterea vinovăției, nefiind stabilite careva circumstanțe agravante;

- a fost reparat prejudiciul material și moral;

- pedeapsa aplicată fiind una prea aspră.

2.2. Avocatul Ursu Vera împreună cu Caliga Tudor, care au solicitat casarea parțială a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri cu aplicarea art. 90 Cod penal față de Caliga Tudor.

Argumentând prin faptul că:

- inculpatul benevol s-a prezentat la IP Buiucani în legătură cu fapta săvârșită, s-a autodenunțat;

- a contribuit activ la descoperirea infracțiunii;

- s-a căit activ, a reparat integral prejudiciul moral și material;

- nu s-a luat în considerare faptul că inculpatul Caliga Tudor are la întreținere 3 copii minori;

- nu are antecedente penale, caracterizându-se pozitiv;

- nu s-au luat în calcul toate circumstanțele cauzei, care permit aplicarea față de inculpat a prevederilor art. 90 Cod penal.

2.3 Procurorul în Procuratura mun. Chișinău oficiul Buiucani, Belîi Grigorie, care a solicitat casarea sentinței rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Caliga Tudor să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. c) și art. 172 alin. (2) lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă definitivă pentru concurs de infracțiune sub formă de 6 ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, totodată să fie dispusă încasarea din contul inculpaților Raiu Alexandru și Caliga Tudor a cheltuielilor judiciare în sumă de 15 848 lei.

Argumentând prin faptul că:

- pedeapsa aplicată lui Caliga Tudor este una prea ușoară, nu s-a ținut cont de pericolul social sporit al infracțiunilor săvârșite, de scopul pedepsei penale;

- nu s-a luat în calcul faptul că la săvârșirea infracțiunii inculpatul Caliga Tudor era în stare de ebrietate;

- nu au fost stabilite careva circumstanțe privind aplicarea față de inculpat a unei pedepse mai blânde;

- neîntemeiat nu s-a dispus încasarea cheltuielilor judiciare care au fost suportate în legătură cu efectuarea expertizelor din contul inculpaților;

- nu s-a motivat suficient din care motive statul urmează să suporte aceste cheltuieli.

2.4 Inculpatul Raiu Alexandru care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă, argumentând prin faptul că pedeapsa aplicată este una prea aspră.

2.5 Avocata Cuptoșova Natalia în numele inculpatului Raiu Alexandru, care a solicitat casarea sentinței cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie aplicată o pedeapsă mai blândă față de inculpatul Raiu Alexandru.

Argumentând prin faptul că:

- conform răspunsului nr. 116 din 14.02.2018 a Spitalului Clinic de Psihiatrie se confirmă faptul că cet. Raiu Alexandru s-a aflat la tratament staționar în instituția psihiatrică conform biletului de trimitere nr. 4254 a Spitalului Clinic Militar, începând cu data de 02.10.2013, cu diagnosticul „retardat mintal ușor”;

- de către organul de urmărire penală nu au fost solicitate și colectate informații ce se referă la personalitatea inculpatului Raiu Alexandru, astfel că la materialele cauzei fiind prezente date referitoare la personalitatea inculpatului Raiu Alexandru care nu sunt corecte;

- având în vedere faptul că inculpatul a solicitat examinarea cauzei în procedură simplificată prevăzute de art. 364¹ Cod de procedură penală, au apărut dubii în conștientizarea de către el a exprimării libere de voință, care poate fi afectată de boala psihică de care suferă;

- pedeapsa stabilită este una prea aspră.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 mai 2018, s-au respins ca nefondate apelurile declarate, cu menținerea sentinței fără modificări.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, acțiunile inculpaților au fost corect calificate de către prima instanță în baza art. 171 alin. (2) lit. c) și art. 172 alin. (2) lit. c) Cod penal, instanța de apel fiind cert convinsă că prima instanță la stabilirea categoriei și măsurii de pedeapsă aplicată în privința inculpaților Raiu Alexandru și Caliga Tudor, a luat în considerare caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunilor, pericolul social al acestora, circumstanțele atenuante și agravante, precum și scopul pedepsei penale asupra corectării și reeducării vinovaților, respingând în acest sens alegațiile recurenților.

Instanța de apel a respins argumentele invocate de către procuror precum că prima instanță i-a aplicat inculpatului Caliga Tudor o pedeapsă prea blândă care nu își va atinge scopul asupra corectării și reeducării vinovatului, cât și cele invocate de către partea apărării în interesele inculpaților Raiu Alexandru și Caliga Tudor precum că pedeapsa stabilită ultimilor este prea aspră, apreciindu-le ca nefondate.

Instanța de apel a respins argumentul avocatului Cuptova Natalia precum că la examinarea cauzei nu s-a luat în considerare faptul că inculpatul Raiu Alexandru s-a aflat la tratament staționar cu diagnosticul „retard mintal” or, conform raportului de expertiză nr. 201835A0170 din 20.04.2018, „*Raiu Alexandru este orientat allo-psihic și temporo-spațial. La persoana Raiu Alexandru din punct de vedere obiectiv nu se evidențiază existența unei maladii psihice de natură să-i afecteze capacitatea sa de discernământ sau de a conduce acțiunile sale. Raiu Alexandru nu suferă de maladii psihice de natură să-i afecteze capacitatea sa de prevedere și deliberare a acțiunilor sale, a acționat cu discernământ, deci urmează a fi recunoscut responsabil de fapta comisă. Raiu Alexandru nefiind bolnav psihic, nu necesită aplicarea măsurilor de siguranță cu caracter medical, în sens de a fi internat într-o instituție psihiatrică de tratament prin constrângere*”.

Instanța de apel a concluzionat că la stabilirea tipului de pedeapsă și mărimii ei s-a ținut cont pe deplin de circumstanțele cauzei, de personalitatea inculpaților, recunoașterea vinovăției, lipsa circumstanțelor agravante, precum și de prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Instanța de apel nu a reținut argumentele avocatului Ursu Vera precum că pentru stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării acesteia „*nu s-a luat în considerare rolul pasiv a lui Caliga Tudor la comiterea infracțiunilor, lipsa în acțiunile acestuia a violenței fizice și morale asupra victimei, lipsa injuriilor, maltratării, jignirilor și „ajutorul” părții vătămate în unele momente de a se aduce în ordine*”, menționând faptul că de către prima instanță corect a fost reținut că, neaplicarea directă de către inculpatul Caliga Tudor a violenței fizice asupra victimei nu a avut vreo influență asupra calificării acțiunilor acestuia potrivit normelor menționate, acesta profitând de acțiunile coautorului său Raiu Alexandru care prin

aplicarea violența fizice față de victimă a înfrânt rezistența și capacitatea acesteia de a se opune rapoartelor și actelor sexuale perverse realizate de inculpați.

De asemenea instanța de apel a evidențiat faptul că pentru partea apărării „lipsa în acțiunile inculpatului a violenței fizice și morale asupra victimei, lipsa injuriilor, maltratării, jignirilor și „ajutorul” părții vătămate în unele momente de a se aduce în ordine”, prin prisma art. 76 Cod penal, nu au constituit circumstanțe atenuante, cu atât mai mult un cumul de circumstanțe atenuante care ar fi făcut posibil aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

Cu referire la solicitarea procurorului privind încasarea din contul inculpaților a cheltuielilor judiciare suportate în legătură cu efectuarea expertizelor, instanța de apel a conchis că la momentul emiterii sentinței, prima instanță just a ajuns la concluzia cu privire la respingerea solicitărilor acuzatorului de stat, corect aplicând prevederile art. 227 în coroborare cu prevederile art. 143 Cod de procedură penală, prin care legiuitorul expres a stabilit că plata pentru efectuarea unor astfel de expertize îi revine statului.

Cu referire la argumentul apărării precum că pedeapsa stabilită inculpaților Raiu Alexandru și Caliga Tudor a fost nejustificată, nefiind în corespundere cu gravitatea faptelor imputate și circumstanțelor cauzei în coroborare cu personalitatea celor vinovați și comportamentul acestora, instanța de apel a ajuns la concluzia că acestea sunt nefondate, specificând faptul că prima instanță a luat în considerare caracterul și gradul de pericol social al crimelor comise, personalitatea inculpaților, circumstanțele agravante și cele atenuante răspunderii prevăzute de legislația penală, precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovaților, concluzionând întemeiat asupra faptului, că sentința de condamnare va avea un efect preventiv serios atât pentru inculpații Raiu Alexandru și Caliga Tudor cât și pentru alte persoane predispuse la comiterea unor astfel de infracțiuni, constituind o garanție și o asigurare a drepturilor și libertăților consfințite în Constituția Republicii Moldova și alte legi, iar violarea lor fiind contracarată și pedepsită.

4. Decizia instanței de apel, este atacată cu recurs ordinar de către:

4.1. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu indicând temeiurile pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), pct. 10) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea deciziei, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, într-un alt complet.

Invocând faptul că:

- instanța nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel;
- la aplicarea pedepselor inculpaților de către instanța de apel nu s-a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal;
- nu s-a luat în considerare faptul că inculpatul Caliga Tudor a săvârșit infracțiunea în stare de ebrietate alcoolică;

- inculpatul Caliga Tudor a dat dovadă de un comportament antisocial săvârșind mai multe fapte infracționale, fapt ce denotă imposibilitatea acestuia de integrare în societate și adaptarea la normele și standardele de viață normală;

- în cadrul examinării cauzei nu au fost stabilite careva motive care ar conluciona că este rațional ca inculpatului Caliga Igor să-i fie aplicată o pedeapsă destul de ușoară în comparație cu fapta săvârșită;

- nu s-a ținut cont de gradul prejudiciabil al infracțiunii, pedeapsa aplicată inculpatului Raiu Alexandru fiind una absolut proporțională și echitabilă;

- neîntemeiate sunt concluziile instanței de apel cu privire la menținerea sentinței în partea respingerii încasării din contul inculpaților a cheltuielilor judiciare, prin ce nu s-a dat o eficiență prevederilor art. 227, art. 229 Cod de procedură penală;

- urmează să se țină cont de faptul că au fost abrogate prevederile art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală.

5. Verificând argumentele recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Reieșind din conținutul cererii de recurs, Colegiul penal atestă, că acuzatorul de stat invocă în calitate de temeiuri pentru casarea deciziei instanței de apel art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, invocând dezacordul cu soluția instanțelor de fond privind respingerea încasării de la inculpați a cheltuielilor de judecată în mărime de 15 848 lei, suportate pentru efectuarea rapoartelor de expertiză, precum și faptul că s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale în privința lui Caliga Tudor.

Raportând însă argumentele invocate la circumstanțele speței, Colegiul penal relevă, că aceste temeuri nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului, nefiind stabilite presupusele erori de drept invocate de recurent.

Reieșind din partea descriptivă a deciziei contestate, Colegiul penal atestă că instanța de apel a constatat și a apreciat corect circumstanțele de fapt și de drept la stabilirea pedepsei inculpatului Caliga Tudor, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, ținând cont de prevederile art. art. 61, 75-77, 90 Cod penal și art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Conform art. 7 Cod penal, la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală.

Potrivit prevederilor art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și, respectiv, are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane.

În conformitate cu art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovată de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Totodată, reieșind din prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, instanța de apel corect a reținut opinia primei instanțe privind stabilirea unor noi limite de pedeapsă aplicabile în privința inculpaților de la 3 ani 4 luni la 8 ani.

În practica judiciară constantă a fost statuat, că prin sintagma „*limitelor de pedeapsă prevăzută de lege*” legiuitorul a avut în vedere că pedeapsa, în cazul în care este închisoarea, se reduce cu o treime din maximul și din minimul prevăzut de sancțiune, stabilindu-se noi limite cu care trebuie să opereze instanța de judecată la stabilirea pedepsei inculpatului.

Prin urmare, Colegiul penal atestă, că instanțele de fond corect au stabilit măsura și mărimea pedepsei în privința inculpatului, la aprecierea căreia au luat în considerare, că Caliga Tudor și-a recunoscut vina și sa căit sincer de cele comise, a solicitat examinarea pricinii în procedură simplificată în ordinea prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, în privința inculpatului Caliga Tudor s-a mai luat în considerare faptul că are la întreținere 3 copii minori și rolul lui mai puțin activ la comiterea infracțiunilor.

Referitor la alegațiile procurorului precum că „*neîntemeiat sunt concluziile instanței de apel cu privire la menținerea sentinței în partea respingerii încasării din contul inculpaților a cheltuielilor judiciare, prin ce nu s-a dat o eficiență prevederilor art. 227, art. 229 Cod de procedură penală*”, Colegiul penal le consideră neîntemeiate, or, analizând textul deciziei atacate (f.d. 150-176, Vol. II) în coraport cu motivele invocate de recurent, atestă că instanța de apel s-a expus argumentat și motivat asupra aspectelor contestate, bazându-și just soluția privind respingerea solicitării părții acuzării de a dispune încasarea cheltuielilor pentru efectuarea expertizei din contul inculpaților Raiu Alexandru și Caliga Tudor în baza prevederilor legale stipulate în art. 227 Cod de procedură penală, iar instanța de recurs ordinar, în virtutea corectitudinii acestei motivări, pentru a evita repetări inutile, o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Totodată, Colegiul penal invocă că, prevederile art. 227 Cod de procedură penală, reglementează care anume cheltuieli sunt incluse în categoria cheltuielilor judiciare, în această listă nefiind însă incluse cheltuielile suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare.

Se reține că potrivit prevederilor art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală, - „*Părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu, sunt în drept, prin intermediul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată, să înainteze instituției publice de expertiză judiciară/biroului de expertiză judiciară o cerere privind efectuarea expertizei judiciare pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor*”.

În acest context, se atestă că în prezenta cauză penală ordonatorul expertizei judiciare a fost organul de urmărire penală (f.d. 86, 97, 107, 118, 128, 137, Vol. I), fără a exista o asemenea cerere din partea părții apărării.

Art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală (red. 05.04.2012) prevedea imperativ că „*plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat*”. Prin Legea nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018, alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală a fost abrogat.

Reieșind din faptul că în speța dată expertiza judiciară nr. 367 s-a efectuat la 26.10.2017 (f.d. 90-91 Vol. I), expertiza judiciară nr. 364 s-a efectuat la 26.10.2017 (f.d. 101-103 Vol. I), expertiza judiciară nr. 365 s-a efectuat la 26.10.2017 (f. d. 111-113 Vol. I), expertiza judiciară nr. 373 s-a efectuat la 26.10.2017 (f. d. 122-124

Vol. I) expertiza judiciară nr. 4593 s-a efectuat la 23.10.2017 (f.d. 132- 133 Vol. I), expertiza judiciară nr. 4595 s-a efectuat la 23.10.2017 (f.d. 141- 142 Vol. I), când erau în vigoare prevederile art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală (red. 05.04.2012) care conform art. 10 Cod penal, sunt mai favorabile inculpaților Raiu Alexandru și Caliga Tudor, cheltuielile de judecată nu pot fi încasate de la inculpați în speța dată și astfel sunt trecute în contul statului.

6. În consecință, Colegiul penal nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectele contestate, deoarece soluția adoptată de instanța de apel, este legală și întemeiată, iar recursul ordinar declarat este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 mai 2018, în cauza penală privindu-i pe **Raiu Alexandru XXX** și **Caliga Tudor XXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **21 decembrie 2018**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Boico Victor